

Kliinikumi Leht

Siseleht nr 242, august 2021

kliinikum.ee/leht

Foto: Kliinikumi Leht

Kliinikum avab linnasüdames uued vastuvõttud

Tartu Ülikooli Kliinikum avab 2. septembril Kvartali keskuses pidulikult uue rinnakabineti, silmakabineti ja hambaröntgeni kabineti, mis on varustatud uusima meditsiiniaparatuuriga. Kesklinna laienemise eesmärk on liikuda patsientidele lähemale ning suurendada teenuste kättesaadavust.

Kliinikumi rinnakabinet Kvartali keskuses võimaldab naistel käia nii mammograafias kui ka ultraheliuuringutel otse kesklinnas haiglasse pöördumata. „Rinnakabinetis võtavad vastu ja viivad uuringuid läbi Tartu Ülikooli Kliinikumi radioloogiakliiniku kogemustega arst-õppejõud ja radioloogiatehnikud ning rinnaprobleemidega naised nõustavad ämmaemandad. „Loodame naiste aktiivsusele enda tervise eest hoolitsemisel, sest Tartu linnas on rinnavähi söeluuringul käijate hulk võrreldes viimas-

te aastatega vähenenud. Nii meie radioloogid kui ka onkoloogid ja günekoloogid panevad naistele südamele, et nad oleksid aktiivsed haiguste ennetamisel. Rinnavähki on võimalik mammograafiauuringul avastada varases staadiumis, veel enne, kui haigus on tekitanud kaebusi või levima hakanud,“ selgitas kliinikumi radioloogiakliiniku juhataja dr Pilvi Ilves. Ta rõhutas, et rinnavähi söeluuringul tuleb käia ka ilma kaebusteta või sümptomiteta, sest varases staadiumis rinnavähk endast märku

ei anna. Sealjuures on varases staadiumis avastatud rinnavähi puhul võimalik täielik tervenemine.

Rinnanäärme radioloogilisele uuringule ehk mammograafiale lisaks pakutakse rinnakabinetis ülikoolihaigla kõrge pädevusega radioloogide poolt ka rindade ja teiste pehmete kudede, aga ka kõhu- ja vaagnapiirkonna, veresoonte ja kilpnäärme

▶ ALGUS LK 1

ultraheliuuringuid. Lisaks on Kvartali rinnakabinetti oodatud muude rinnakaebustega patsiendid, kes saavad oma muredega pöörduda nõustamiseks ämmaemanda vastuvõtule, kust nad omakorda vajadusel suunatakse edasi uuringutele.

Kvartalis avab vastuvõttud ka silmakabinet, kus töötavad samuti Tartu Ülikooli Kliinikumi silmakliiniku arst-õppejõud, arst-residendid ning õed. „Silmakaebuste puhul on võimalik pöörduda silmaarsti, aga ka silmaõe vastuvõtule. Kvartali keskuses tegeletakse nii erinevate silmahaiguste diagnoosimisega kui ka esmaste silmauuringutega. Viimasel ajal sagenenud kuiva silma sündroomi kaebuste korral on võimalik samuti pöörduda silmakabinetti, kuiva silma sündroomiga patsiente nõustab spetsiaalse väljaõppega õde,“ tutvustas kliinikumi silmakliiniku ülemõde Terell Pihlak.

Silmakabinetis alustatakse sügisel ka laste müoopia ehk lühinägevuse uuringuid, mis on aluseks üle-eestilisele teadustööle „Refraktsioonihäirete levimus ja müoopia riskitegurid Eesti koolilastel“. „Teadusuuringusse kaasatakse üldhariduskoolide 1., 5. ja 9. klassi õpilasi ning uuringu ees-

märgiks on teha kindlaks refraktsioonihäirete ehk prillide kandmise vajadus erinevas vanuses Eesti koolilaste seas,“ selgitas silmakliiniku ülemõde.

Kolmas kabinet, mis rinnakabineti ja silmakabineti kõrval ukseid avab, on hambaröntgeni kabinet. „Hambaröntgen võimaldab meil pakkuda kesklinnas ka ortopantomograafiat ehk hammaste panoraamuuringut ning 3D-röntgenuuringut al- või ülalõualuust ja keskkõrvast,“ sõnas dr Ilves. Kliinikumi rinnakabinet, silmakabinet ja hambaröntgeni kabinet asuvad Kvartali keskuse I korrusel, Apollo poe kõrval. Kabinettidesse on võimalik pöörduda kõigil sõltumata elukohast ning nii saatekirjaga kui ka ilma, ühtlasi tasulise teenuse soovi korral.

Sõeluuringule ja ultraheliuuringule registreerimiseks tuleb helistada telefonil 731 8377. Ämmaemanda ja silmaarsti vastuvõtule registreerumiseks tuleb aeg broneerida etteregistreerimiskeskuse telefonil 731 9100 või patsiendiportaali ePatsient kaudu. Hambaröntgen etteregistreerimist ei vaja.

KLIINIKUMI LEHT

KOMMENTAAR

DR MIKK PAUKLIN

„Refraktsioonihäirete levimus ja müoopia riskitegurid Eesti koolilastel“ uuringu eesmärgiks on teha kindlaks refraktsioonihäirete e prillide kandmise vajadus erinevas vanuses Eesti koolilaste seas. Nimelt on märgatud üle maailma viimastel aastakümnetel lühinägevusega laste hulga olulist kasvu. Mõnedes Aasia piirkondades vajab juba rohkem kui 90% ülikoolilõpetajaid miinusprille. Sellise muutuse põhjuseks peetakse oluliselt suurenenud laste lähitöö hulka, eelkõige suure õppimiskoormuse ja pideva nutiseadmete kasutamise tõttu ning vähest õues viibimist. Eesti lapsed on tuntud väga heade PISA testi tulemuste poolest, olles tabelis esimeste seas just koos nende Aasia riikidega, kus on täheldatud kõige suuremat lühinägevus leviku kasvu. Lisaks on ka Eesti laste seas nutiseadmete kasutamine väga levinud ning tõenäoliselt ka õues viibimine vähenenud.

Vaktsineerimine

Foto: Evelin Lumi

Tartu vaktsineerimiskeskuse töö jätkub nii mobiilsete väljasõitadena kui ka kliinikumi peamajas

Septembrikuu toob muutuse Tartu vaktsineerimiskeskuse töösse – 1. septembrist jätkub COVID-19 vastu vaktsineerimine Tartu Ülikooli Kliinikumi, Tartu Kiirabi ja Tartu linnavalitsuse koostöös mobiilsete väljasõitadena ning võimalusega vaktsineerida kliinikumi L. Puusepa 8 peamajas.

Tartu linna Urmus Klaasi sõnul on vaktsineerimiskeskuse ning ka linnas tegutsevate vaktsineerimisbusside näol tegemist seni suurima koostööprojektiga, mida linn, kliinikum ja kiirabi on ühiselt ellu viinud. „Olen kõigile koostööpartneritele äärmiselt tänulik ja tahan tunnustada ka neid üle saja vabatahtliku, kes leidsid võimaluse keskuse töösse panustada. Ühine pingutus on vilja kandnud ja oleme saavutanud väga korraliku vaktsineerituse taseme. Samas levib viirus ikkagi aktiivselt ning tuleb jätkata tööd inimeste veenmisel ja mugavate vaktsineerimisvõimaluste pakkumisel,“ lisas linna Urmus.

„Esimene Eesti vaktsineerimiskeskus avati just Tartus 27. aprillil, et võimaldada nii tartlastele kui ka teistele eestlastele mugavat ja operatiivset vaktsineerimist COVID-19 vastu. Kliinikumi vaktsineerimismeeskond on panustanud Tartumaa vaktsineeritusse suurel määral, olles teinud kokku pea 130 000 vaktsiinidoosi, millest keskuses viie kuu jooksul üle 100 000 doosi,“ lausus Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuht dr Andres Kotsar.

Seni A. Le Coq spordihoones sisse seatud vaktsineerimiskeskus jätkab tegevust Tartu Ülikooli Kliinikumi peamajas aadressil L. Puusepa 8. Kõik soovijad on oodatud kliinikumi vaktsineerima samadel tingimustel nagu seni – vaktsineerida saab alates 12. eluaastast nii ette registreerides kui ka ilma registreerimata. Kasutusel on Pfizeri ja Moderna COVID-19 vaktsiin ning vaktsineerimist ja sellele järgnevat tavapäraselt jälgimist viib läbi Tartu Ülikooli Kliinikumi vaktsineerimismeeskond.

Lisaks vaktsineerimisele kliinikumis, jätkavad mobiilseid väljasõite Tartu linnas ja Tartumaa keskustes vaktsineerimisbussid ja vaktsineerimiskiirabi. „Suur osa ehk enam kui 70% tartlastest ja lähialdade elanikest on juba vaktsineeritud, mistõttu oleme muutnud vaktsineerimisteenuse mobiilsemaks, kodulähedasemaks ja veelgi mugavamaks, võimaldades elukoha lähedal vaktsineerida ennekõike neil, kel pole seni mahti olnud vaktsineerimiskeskust külastada,“ selgitas Tartu Ülikooli Kliinikumi vaktsineerimismeeskonna koordinaator Tiina Teder. Ta toob välja, et kliinikumi

vaktsineerimismeeskond ulatab abikäe kooliaja alguses ka erinevatele koolidele. „Oleme vajadusel valmis toetama kooliõdesid kohapeal ja tegema ka väljasõitekoolide piirkonda. Näiteks 30.–31. augustil ootas vaktsineerimismeeskond Tartu Ülikooli peahoones kõiki uut kooliaastat alustavaid üliõpilasi ning 1. septembrist peatub Tartu vaktsineerimisbuss Tartu Ülikooli von Bocki maja juures, Ülikooli ja Lossi tänava nurgal,“ rääkis Teder.

Tartu Kiirabi jätkab väljasõite Tartu linnas kolmeliikmelise brigaadina ning võimaldab personaalsemat lähenemist ja põhjalikuma nõustamise võimalust. Vaktsineerimiskiirabi teenuse kasutamiseks ei ole vaja teha muud, kui ette registreerimata graafikjärgsetel aegadel õigesse kohta minna ning avaldada soovi vaktsineerimiseks.

Tartu ja Tartumaa vaktsineerimisbusside, vaktsineerimiskiirabi ning kliinikumi peamaja vaktsineerimisgraafik täieneb Tartu Ülikooli Kliinikumi kodulehel.

KLIINIKUMI LEHT

Meie COVID-19 osakondade meeskondadega on oodatud liituma

ÕED ABIÕED HOOLDUSTÖÖTAJAD

Pakume tähtjalist töölepingut ja 1,5 kordset põhitöötasu iga kontakttunni eest, mis võetakse ka ületunnitöö, öötöö, riigipühaj ja nädalavahetusel töötamise hüvitamise aluseks.

Kandideerimiseks võtke ühendust kadri.piir@kliinikum.ee

 Tartu Ülikooli Kliinikum

Stomatoloogia kliinik asub nüüd L. Puusepa 1a majas

Tartu Ülikooli Kliinikumi stomatoloogia kliiniku uueks asukohaks on L. Puusepa 1a maja IV korrus Maarjamõisa meditsiinilinnakus, kus tööd alustati 12. juulil.

Lisaks seni Raekoja platsis tegutsenud osakondadele, kolisid L. Puusepa 1a hoonesse ka suukirurgia plaaniline ja vältimatu abi vastuvõtt. Nädalavahetustel ja riiklikel pühadel osutatakse vältimatu hambaravi teenust L. Puusepa 8 J-korpuses. Stomatoloogia kliiniku näo- ja lõualuudekirurgia osakond asub jätkuvalt L. Puusepa 8 A-korpuse III korrusel.

Tartu Ülikooli Kliinikumi stomatoloogia kliiniku juhataja dr Taavo Seedre sõnas, et uutes sisse seatud ruumides on võimalik pakkuda patsientidele parimat kaasaegset ravi uusimate seadmetega. L. Puusepa 1a ruumidesse on mugav siseneda ka piiratud liikumisvõimega inimestel ning uudne hambaravi kabineti sisustus võimaldab ravida patsiente ka ratastoolis või isegi raamil. „Ootasime väga liftivõimaluste lisandumist, varem oli liikumisraskustega patsientide transport keeruline,“ sõnas stomatoloogia kliiniku ülemõde Irina Sapatšuk.

Patsientidele on uutes ruumides toeks infopunkt, kust saab küsida nii selgitusi kui ka suunamist. „Infopunktil on patsientide küsimustele vastamiseks rohkem aega ja võimalust kui registratuuril. Patsiendid kohanevad uute ruumidega ning viitade süsteemiga ning saavad vajadusel infopunkti töötajatelt tuge,“ tõi Irina Sapatšuk välja. Oluliselt on paranenud tehnilised võimalused – kõikides kabinettides on hambaravi spetsiaalsetele vajadustele vastav lisavalgustus, kirurgilistes kabinettides on täiendavalt operatsioonilambid. Uued kabinetid pakuvad patsientidele ja töötajatele pri-

Stomatoloogia kliiniku ülemõde Irina Sapatšuk

vaatset keskkonda, kabinettidel on helikindlad ukseid ning toimib kutsungisüsteem. Lisandunud on ka eraldi kabinetid arst-residentidele ning konsultatsioonika-

Foto: Kliinikumi Leht

Tartu Ülikooli Kliinikumi stomatoloogia kliinik ravib pea kõikide Eesti maakondade patsiente. 2020. aastal toimus kliinikus 51 000 arsti vastuvõttu.

binet, kus arstid vajadusel patsiente nõustavad. Patsientidega, kes vajavad täiendavat toetust, tegeleb psühholoog.

Kogu stomatoloogia kliinikule on mõeldud ühine steriliseerimisruum, kus on senisest märgatavalt suurema jõudlusega pesurid ja autoklaavid, mis tagab ka töövahendite parema ringluse.

Hambaravi ruumide asukoht Maarjamõisa meditsiinilinnakus pakub võimalust senisest tihedamaid kokkupuuteid kolleegidega teistelt erialadelt ning suurenenud on stomatoloogia kliiniku arstide kutsumine patsiente konsulteerima.

„Praeguses COVID-19 kontekstis on väga oluline, et uued ruumid võimaldavad paremini hajutada, siin on hea ja toimiv ventilatsioon,“ selgitas Sapatšuk. Ülemõde hinnangul on töötajad uutes ruumides kohanenud: „Töötajate tagasiside uutele ruumidele on väga positiivne – siin on palju valgust, õhku ja ruumi ning mugav puhkeruum.“

LIINA RAJU

Kliinikumi patsientidel on võimalus registreerida ohutust mõjutavaid juhtumeid

Tartu Ülikooli Kliinikumi patsiendid saavad nüüd ise osaleda patsiendiohutuse arendamisel, teavitades juhtumitest, mida nad ravikeskkonnas märkavad või kogevad.

Patsientide ja lähedaste kaasamine patsiendiohutusjuhtumite registreerimisele on esmakordne Eestis ning järgmine samm inimesekesksema tervishoiu poole. Nii on patsiendid ja pered partnerid tervishoiuasutustele ning kaasatud teenuste arendamisse. „Seni on patsiendid oma häälega enim saanud kaasa lüüa erinevate rahulolu-uuringute, ettepanekute süsteemi ning kliinikumi patsientide nõukoja kaudu. Nüüdsest on võimalus osaleda ka patsiendiohutuse tagamisel,“ ütles Tartu Ülikooli Kliinikumi õenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus.

Kaasaegsete haiglate kvaliteedisüsteemi üks osa on patsiendiohutust mõjutavate juhtumite teadvustamine, registreerimine, menetlemine ning analüüsimine. „Loeme patsiendiohutusjuhtumiteks tervishoiuteenuse osutamisel ilmsiks tulnud juhtumeid, mis võisid kahjustada või kahjustasid patsientide heaolu ja tervist,“ selgitas Ilona Pastarus. Kliinikumis on juba alates 2012. aastast kasutusel olnud ohutusjuhtumite infosüsteem (POI), mille kaudu registreerivad kliinikumi töötajad nii patsientide kui ka töötajatega seotud ohutusjuhtumeid. „Enim juhtumitest on seotud patsientide kukkumiste, uuringute, personali töökorralduse ja personalile suunatud vägivalgaga. Vägivallajuhtumid leiavad enamasti aset psühhiaatrikliinikus ja erakorralise meditsiini osakonnas,“ rääkis Ilona Pastarus.

Kui näiteks Euroopa Liidu liikmesriikides on tervishoiutöötajate poolne juhtumite registreerimine tavapärane, siis oluliselt

Foto: Andres Tennus

Õenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus

vähem haiglaid pakub võimalust juhtumite registreerimiseks ka patsientidele. Ent just seda viimast soovib Maailma Terviseorganisatsiooni viimane patsiendiohutuse raport (Patient Safety Incident Reporting and Learning Systems, WHO 2020). „See, et tervishoiu ja ka muudes valdkondades

ohuolukordi või eksimusi ette tuleb, on töö osa ning nendest juhtumitest ei peaks vaikima. Iga juhtum on võimalus õppimiseks ja olukorra parandamiseks ning seeläbi järgmiste juhtumite ennetamiseks,“ rääkis Pastarus. Näiteks kliinikumis on tänu sellele süsteemile soetatud palju vahendeid patsientidele ohutuma haiglaravi tagamiseks, arendatud patsientide identifitseerimise süsteemi ja laborianalüüsides käsitlemist, muudetud töökorraldust, tehtud koolitusi, loodud IT-lahendusi.

Lisaks WHO soovustele, andsid ka kliinikumi patsiendid ise märku sellest, et on valmis ohutust mõjutavate juhtumite teavituses osalema. „Juhtumeid on praegugi laekunud kliinikumi ettepanekute, kaebuste ja tänuavalduste süsteemi kaudu. Edasiarendusena on meie meeskond loonud eraldi vormi ja infomaterjali patsiendiohutusjuhtumite teavituseks, millele on oma sisendid andnud ka kliinikumi patsientide nõukoda,“ tutvustas õenduse ja patsiendikogemuse juht Ilona Pastarus.

Patsiendiohutusega seotud juhtumite teavitamise vorm on avatud kliinikumi kodulehel „Tagasiside“ alarubriigis: <https://www.kliinikum.ee/patsiendile/tagasiside/ohutusjuhtum/>. Patsiendiohutusjuhtumiks loetakse juhtum, mis kahjustas patsiendi tervist ja/või heaolu ning juhtum, mis oleks võinud kahjustada patsiendi tervist ja/või heaolu, kuid hoiti ära juhuse või õigeaegse sekkumise tõttu.

KLIINIKUMI LEHT

MEDITSIINITEADUSTE VALDKONNAS

Enam kui 400 uut tudengit

Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna üheksale eestikeelsele õppekavale on oodatud õppima 423 inimest. Tartu Ülikooli bakalaureuse, magistri ning bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadele õppima asumiseks laekus kokku üle 3600 avalduse.

Koroonaviiruse levimuse seireuuring algas taas

Tartu Ülikooli teadlased alustasid Vabariigi Valitsuse palvel 5. augustil taas koroonaviiruse levimuse seireuuringut. Seireuuringu juhi, Tartu Ülikooli pere- ja meditsiini professori Ruth Kalda sõnul ei piisa praeguse viiruseolukorra riskitase-

me hindamisel pelgalt uute nakatunute statistikast, sest suur hulk elanikke on saavutanud kas haiguse läbipõdemise teel või tänu vaktsineerimisele viirusevastased antikehad.

„Seepärast on viiruseolukorra riskitaseme hindamiseks ja võimalike piirangute üle otsustamiseks tarvis saada ülevaade nii

antikehade olemasolust kui ka sümptomitega ja haigustunnusteta nakatunute hulgast täiskasvanud elanikkonnas. Samuti annab meie uuringu küsitluse osa võimaluse hinnata, kui suur osa täiskasvanutest põeb koroonat korduvalt,“ selgitas Kalda.

Uus mikroraadiprogramm

Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkond pakub uuenduslikku mikroraadiprogrammi, mille käigus saavad meditsiiniõpinguid alustada soovivad täiskasvanud paindliku võimaluse tutvuda arstiteaduse erialaga ja jõuda soovi korral täiendusõppest kraadiõppeni. Juba töötavatel

laborantidel ja teaduritel on programmi läbimisel võimalik suurendada oma konkurentsivõimet tööturul. Lisainfo www.ut.ee/mikroraadid.

MARI-LIIS TIMMOTALO
Meditsiiniteaduste valdkonna turunduse ja kommunikatsiooni spetsialist

Lõppenud personaalmeditsiini projekt pakub mitmeid võimalusi personaalmeditsiini edasisteks rakendusteks

Tartu Ülikooli Kliinikumi spetsialistide eestvedamisel on valminud uuringu „Personaalmeditsiini kliinilised juhtprojektid rinnavähi ja südame-veresoonkonnahaiguste täppisennetuses” lõpparuanne. Uuringu eesmärk oli välja selgitada, kuidas kasutada geenandmeid haigusi ennetavates personaliseeritud tervishoiuteenustes.

Aastatel 2018–2021 läbiviidud uuringu telis ja rahastas Eesti Teadusagentuur RITA 1 prorammi (Strateegilise teadus- ja arendustegevuse toetamine) raames. Uuringu läbiviimiseks loodi konsortium estPerMed I, milles osalesid juhtpartner Tartu Ülikooli Kliinikum, Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli genoomika instituut, Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituut, Tartu Ülikooli peremeditsiini- ja rahvatervishoiu instituut ja Tallinna Tehnikaülikooli tervise- tehnoloogiate instituut.

„Tegemist on väga mahuka projektiga ning kliinikumi esindajana on mul suur heameel, et kliinikum sai panustada personaalmeditsiini arendamise,” sõnas Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse liige, teadus- ja arendusjuht prof Joel Starkopf. „Mahukas lõpparuanne sisaldab palju detailset informatsiooni personaalmeditsiini võimalikeks rakendusteks. Saadud tulemused väärivad kindlasti laiapõhjalist arutelu nende lahenduste võimalikust rollist tuleviku Eesti tervishoius”.

Südame-veresoonkonnahaiguste (SVH) pilootprojekti raames uuriti, kuidas personaliseeritud haigusriske ja geneetilist infot arvesse võttes võiks neid haigusi tõhusamalt ennetada. Tulemuste alusel pakuti välja personaliseeritud ennetuse sõeluuringu teenuse mudel, mille sihtrühma moodustavad naised vanuses 40–70 ja mehed vanuses 30–65 eluaastat, kellel ei ole diagnoositud SVHd.

Rinnavähi pilootprojekti töötati välja personaalset geneetilist eelsoodumust arvestav mudel rinna- ja munasarjavähi õigeaegseks avastamiseks ja ennetamiseks. Praegune mammograafiline sõeluuring kaasab naisi vanuses 50–69, kuid on teada, et ka väljaspool seda vanusegruppi esineb kõrgemat haigestumiskiriski. Uuringus osales üle 1000 kõrge riskiga nais-geenidonorit vanuses 22–79, keda teavitati geneetilisest haigusriskist, nõustati ning teostati ka tervisekontroll. Välja

Foto: Andres Tennus

töötatud teenusemudel soovib tulevikus kutsuda kõik 40-aastaseks saanud naised geenandmeid kaasavasse personaliseeritud sõeluuringusse. Geenitesti ja oluliste riskifaktorite hindamise alusel on võimalik hinnata personaalset haigestumise riski tase ning vastavalt sellele tegutseda. „Kliiniliste uuringute läbiviimisel ja projekti töös osales ligikaudu sada arsti, teadlast ja spetsialisti,” märkis estPerMed I konsortsiumi juht dr Krista Kruuv-Käo. „Tutvustasime uuringut ja arutasime teenusemudeleid ka erialaselt esindajatega ning teiste osapooltega, see annab täiendavat kindlust nende edasi arendamiseks ja teenuste käivitamiseks.”

Uuringu läbiviijad pakkusid välja ka personaliseeritud teenuste laiema rakendamise kava, mille kohaselt võiks hakata 2023. aastast pakkuma personaalset ennetust ka 2. tüüpi diabeedile. Järgmise teenusena võiksid lisanduda eesnäärme ja jämesoolvähi personaliseeritud sõeluuringud. Kaks väljatöötatud teenusemudelit on sobivaks baasiks edasiste teenuste disainimisel ja kasutuselevõtul.

Konsortsiumi ettepanek on alustada 30–70 aastaste personaalsete riskide sõelumisega mahus 40 000–50 000 inimest aastas. Aastaseks kuluks võib sel juhul prognoosida soodsama stsenaariumi korral 3,2–4,5 miljonit eurot. Riskide hindamise aluseks olevat geenikaarti on inimesele vaja teha aga ainult üks kord.

Juhtprojekti tulemid sobituvad valdkonna rahvusvahelisse pilti ja arengutesse. Euroopa Liidu vähiplaanis „Europe’s Beating Cancer Plan” ja vähimissioonis „Mission for Cancer” on samuti ette nähtud geneetika laialdane kasutamine vähkkasvajate varajaseks avastamiseks. Osalemine algatuses „European 1+Million Genome Initiative” on aga näidanud, et Eesti on taas tõusnud personaalmeditsiini juhtriikide hulka, kus lisaks kogemuste saamisele ollakse kogemuste jagajad. Valminud lõpparuannet saab lugeda kliinikumi kodulehel.

KLIINIKUMI LEHT

Peaminister Kaja Kallas Tartu vaksineerimiskeskuses

Foto: Evelin Lumi

Peaminister tunnustas Tartu tegevust vaksineerimise korraldamisel

27. augustil külastas peaminister Kaja Kallas Tartu vaksineerimiskeskust ning kohtus seal Tartu linnapea Urmas Klaasi, Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuhi Andres Kotsari ning teiste vaksineerimiskeskuse korraldusmeeskonna liikmetega.

Kohtumisel räägiti Tartu vaksineerimiskeskuse tööst, vaksineerimise murekohtadest ja edaspidistest plaanidest, sh kuidas tagada kolmanda laine ajal tööjõuressursid haiglate COVID-osakondades, olla valmis jätkuvaks nakatumise kasvaks ning vajadusel ka kolmandaks tõhusust doosiks.

Kaja Kallase hinnangul on Tartu vaksineerimise korraldusega hästi hakkama saanud. „Iga omavalitsuse roll on olla aktiivne osaline selles protsessis. See on meie kõigi huvides, kui saame hoida ühiskonna avatud,” lisas peaminister.

Tartu linnapea Urmas Klaas ütles kohtumisel, et vaksineerimiskeskuse eduka toimimise taga on olnud väga hea koostöö Tartu Ülikooli Kliinikumi, Tartu kiirabi ja linnavalitsuse vahel, samuti tõstis linnapea esile keskuse vabatahtlike panust. „Kõik vaksineerimiskeskusse tulnud inimesed said kogeda tunnet, et nad on sinna väga teretulnud. Rahva tagasiside vaksineerimiskeskuse tööle on olnud väga hea,” lisas linnapea.

Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuhi Andres Kotsari sõnul on kliinikum soovinud panustada kogu elanikkonna vaksineerimis-

se senisest suuremal määral, et ennetada raskeid haigestumisi ning vähendada seeläbi pandeemiast tingitud koormust haiglaravile. Nii kliinikumi töötajate panus olemasoleva ressursi arvelt ja operatiivsus kui ka teiste osapoolte igakülgne tugi on taganud Tartumaa eeskujuliku vaksineerituse taseme,” sõnas doktor Kotsar.

Esimene Eesti vaksineerimiskeskus avati Tartus A Le Coqi spordihoones 27. aprillil 2021 Tartu linna, Tartu Ülikooli Kliinikumi ja Tartu Kiirabi koostöös.

KLIINIKUMI LEHT

Dr Merike Vanjuk tuli orienteerumise maailmameistriks

Augusti alguses Ungaris toimunud orienteerumise veteranide maailmameistrivõitlustel võistles orienteerumises silmapaistvalt Tartu Ülikooli Kliinikumi stomatoloogia kliiniku arst-õppejõud Merike Vanjuk, kes võitis N45 võistlusklassis medalid koguni kõigil kolmel rajal.

Tavarajal tuli dr Vanjuk maailmameistriks suure ülekaaluga, võites teise koha saanud võistlejat kolme ja poole minutiga, mis on rahvusvahelises konkurentsis ülekaalukas võit. Lühirajal võitis Merike Vanjuk hõbeda ja sprindis pronksmedali. Konkurents oli tihe, võistlustel osale-

sid orienteerujad Soomest, Rootsist, Norrast, Venemaalt, Ungarist, Poolast, Lätist, Leedust, Saksamaalt, Taanist, Bulgaariast.

Palju õnne dr Vanjukile kogu kliinikumi ning stomatoloogia kliiniku meeskonna poolt!

Mida arvavad noored vaktsineerimisest?

Koroonakriisi mõju noortele on olnud suur ja seda on tunda veel aastaid. Keerulises olukorras pole aga pead norgu lastud ning kriisiga on õpitud koos elama.

Kui eelmisel õppeaastal keskenduti suuresti erinevate võimaluste otsimisele ja katsetamisele, et õppetöö saaks jätkuda, siis sel aastal on ees uus oluline fookus. Õppeaasta algab küll lootusrikkalt ja kontaktõppes, kuid haridussüsteemi avatuna hoidmiseks on esmatähtis noorte ja haridusvaldkonna vaktsineerimine.

Foto: erakogu

Arstiteaduse tudeng Alfred

Vaktsineerimise kättesaadavus ja tempo on ajaga ainult paranenud ning samamoodi on kasvanud ka vaktsiini usaldusväarsus noorte jaoks. Üliõpilane **Anett** (20) põhjendab oma algset skeptilisust just sellega, et vaktsiin töötati välja väga kiiresti. "2020. aasta talvel, kui vaktsiinid aga ametliku heakskiidu said ning nägin ka nende mõju päriselt, siis kadus vaikselt mure ja see hakkas asenduma imetlusega, et mida on võimalik tänapäeval moodsa varustuse ja heade teadlaste poolt ära teha," kirjeldab usalduse teket meditsiinitudeng **Alfred** (21).

Liisi (21) arvestas juba varakult tulevikutsenaariumiga, kus nn vabaduse tagab vaktsineerimistõend ehk pikk otsustusprotsess polnud vajalik. Abiturient **Kertu** (17) otsus vaktsineerida tugines sarnasele mõttekäigule: "Lootsin, et kui end kohe vaktsineerin, siis ma ei pea maski kandma".

Vaktsineerimine kui protsess on tehtud võimalikult lihtsaks – mine ainult kohale. Noorte kogemusel ilmnesid vaktsiini kõrvalmõjud erinevalt. Kui **Merilini** (21) kõrvalmõjud piirdusid ainult valusa süstekohaga, siis **Liisi** (21) koges ka pearinglust, iiveldust ning kehatemperatuuri tõusu.

Sellest hoolimata säilitasid noored siiski positiivse "vähemalt on nüüd tehtud" suhtumise.

Mõistagi on meedia peamine aruteluruum, kus vahetatakse mõtteid vaktsiini turvalisuse, vajalikkuse ja ka tõhususe kohta. Ajakirjandus hoiab küll teaduspõhist joont, kuid on ka platvormiks inimestele, kellel on alternatiivsem sõnum, märgistades need arvamused alla. Sotsiaalmeedias sellist jaotust aga pole ning igauks on omapäi otsustamaks, mis on fakt ning mis on kellegi arvamus. Sellest tulenevalt on tekkinud igivana vastasseis – poolt ja vastu. **Alfred** (21) on meedias märganud, et sageli tehakse maha neid, kes on otsustanud end mitte vaktsineerida ning leiab, et neile on vaja anda aega. "Olen märganud meedias karikatuure, mis on nende inimeste poole suunatud, kuid leian, et see ei ole õige viis dialoogi loomiseks. Mida vähem on inimesi, kes mitte-vaktsineerijatele jõuga ja solvangutega üritavad sõnumit kohale viia, seda suurem on lootus, et inimesed satuvad aja jooksul valeinfo lainelt ka teadusel põhinevate tekstide peale, mis nende arvamust võivad muuta." **Anett** (20) toetab seda mõtet ning ütleb, et seni kuni need, kes ei vaktsineeri, mõistavad, et nad ei saa käia näiteks kinos või restoranis ja

Liisi arvates tagab vaktsineerimine vabaduse

ei suru oma seisukohta peale, siis las nad olla. "Vaktsineerimata olla on juba nii ebamugav, kuna kuskil ei saa käia või vaja pidevalt testida, et võib-olla see motiveerib lõpuks ikkagi," arvab **Kertu** (17).

Kui levinud arusaam on, et noored ootavad pingsalt, et saaks koolipinki tagasi, siis tegelikkuses on paljudele noortele distantse õpe vägagi meeldima hakanud. "See oli ikka väga mugav, kuidas kõik sai kodust tehtud," meenutab **Anett** (20) möödunud õppeaastat. Suuresti oleneb see ka ainst ja erialast, sest meditsiinitudeng **Alfred** (21), kellele meeldis, et veebiloenguid sai tagant järele kuulata, eelistaks praktikume siiski koolis teha, kuna veebi teel võib teatud osa õppes puudu jääda. Eks igal olukorral on omad plussid ja miinused ning see, mis oli varem uus ja hirmutav, on nüüd juba normaalsus, millest ei ole enam nii kerge loobuda. Siiski on valdavalt noortel suur eesmärk anda endast kõik, et nii haridussüsteem kui ka riik üldiselt jääks avatuks.

KRISTEN ORIN
Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava üliõpilane

Julia Beljajeva krooniti olümpiavõitjaks

27. juulil saavutas Eesti epeenaiskond Tokyo 2020 olümpiamängudel kõige kõrgema koha poodiumil ning teiste seas krooniti olümpiavõitjaks naiskonda kuuluv Tartu Ülikooli Kliinikumi traumatoloogia osakonna õde Julia Beljajeva. Epeenaiskonnaga oli olümpiamängudel kaasas ka füsioterapeut Tauno Koovit, kes töötab kliinikumis ambulatoorse taastusravi osakonna juhatajana.

Olümpiasangareid tervitati koju saabumise puhul Raekoja platsis, kus kliinikumi juhatus liige pro-

fessor Joel Starck kolleegidele juhatusel rahalise preemia üle andis.

Palju õnne võitjatele kogu kliinikumi poolt ning aitäh meilusate spordihetkede eest!

KLIINIKUMI LEHT

Fotod: Evelin Lumi

Vestlusringid patsientidele ja lähedastele

Tartu Ülikooli Kliinikumi vestlusringid on kliinikumi töötajate poolt pakutav tasuta teenus patsientidele, lähedastele ja kõikidele teistele, kes soovivad infot ja tuge haigusest taastumisel, haiguste ennetamisel ja/või elukvaliteedi parendamisel. Vestlusringides jagatakse

nii uut infot, kinnistatakse juba kuuldu kui ka toetatakse patsientide poolsete kogemuste jagamist, et kokku saaks tõendus põhine teave ning ka reaalse patsiendi kogemus. Kliinikumi e-vestlusringid toimuvad Teamsi keskkonnas. Vajalik on ette-

registreerimine telefonil 731 8178 või e-postil patsiendiinfo@kliinikum.ee, mille järel saadetakse osalejatele e-vestlusringi link.

KLIINIKUMI LEHT

- 23. september kell 15:00–16:00 e-vestlusring „**Insult ja ravimid**“
- 20. oktoober kell 15:00–16:00 e-vestlusring „**Mis on insult ja kuidas seda ennetada?**“
- 18. november kell 15:00–16:00 e-vestlusring „**Kuidas toime tulla insuldipatsiendi lähedasena?**“
- 9. detsember kell 15:00–16:00 e-vestlusring „**Insult ja dementsus**“

Patsientide rahulolu haiglaraviga 2021. aastal

Tartu Ülikooli Kliinikum viis maikuu jooksul läbi haiglaravil viibinud patsientide seas rahuloluküsitluse. Küsitluse tulemustest selgus, et kliinikumi patsientide üldine rahulolu tõusis vaatamata pandeemiale. Haiglaraviga jäi väga rahule 80% haiglaravil viibinud patsientidest.

Kliinikum viib patsientide rahuloluküsitlusi läbi igal aastal, ühel aastal statsionaarse ravi ja teisel aastal ambulatoorse ravi osas. Patsientide tagasiside on kliinikumi jaoks väga oluline, et tervishoiuteenuste osutamisel arvestada patsientide ootustega ja saadud kogemustega.

Seekordses küsitluses osalemiseks oli mitu erinevat vastamise võimalust: patsiendid said valida kas täita paberankeet haiglaravi viimasel päeval, täita elektrooniline küsimustik kliinikumi kodulehel või QR koodiga avanev elektrooniline küsimustik nutitelefoni. Patsiendid eelistasid täita paberankeeti. Elektroonilised ankeedi täitmise võimalused vajavad edaspidi põhjalikumalt tutvustamist, patsientide innustamist ja juhendamist.

Küsitlusele vastas 1 531 haiglaravil viibinud patsienti. Haiglaraviga jäi väga rahule 80% patsientidest, 20% jäi üldiselt rahule. Küsitlusest selgub, et 88% patsientidest tuleksid ise kindlasti taas kliinikumi, kui neil tekib vajadus haiglaravi järele ja 87% patsientidest soovitaks kliinikumi oma sõpradele, tuttavatele ning kolleegidele.

Raviastutuse ja patsientide jaoks on olnud viimased aastad rasked. Tulenevalt COVID-19 pandeemiast on patsientidel tulnud kogeda mitmeid töökorralduse muudatusi, haigla personali suurt töökoormust ja plaanilise ravi edasilükkamist, mistõttu on patsientide kõrge hinnang tervishoiutöötajate usaldusväärsusele, kättesaadavusele, oskustele ja empaatialle väga oluline tagasiside.

Võrreldes 2019. a on üldine rahulolu tõusnud 3 protsendipunkti. Enim tõusis patsientide rahulolu haiglaravil viibides operatsioonidega seotud selgituste osas (14% võrra), samuti kiire abiga valu leevendamisel (10%) ning teabega uuringute ja protseduuri kohta (8%).

Patsientide tagasiside näitab, et patsiendid on olnud väga mõistvad ja on väga tänulikud saadud ravi eest. Patsiendid väljendasid oma tänulikkust küsimustiku vaba teksti kommentaarides.

- Arvestades praeguseid olusid Eestis – COVID – oli kõik hästi korraldatud
- Minu jaoks oli kõik viimase peal. Mind kuulati ja aidati. Toit oli super ja inimesed nii hoolivad ja sõbralikud.

Lõpuks ma tunnen, et keegi kuulab mind päriselt ja aitab mind nii palju kui see võimalik oli. Suur kummardus ja aitäh!

- Personal oli väga lahke ja viisakas
- Väga head toidud, meeldiv ja arusaadav kohtlemine oma raviarsti poolt ja kogu personali suurepärase tegevus. Aitäh.
- Antud olukorda arvestades (juurdeehitus, koroonapandeemia.) on kõik püüdnud lahendada.
- Olen väga rahul meditsiinilise personali toimingutega, teenindusega, nõuannetega.
- Olin haiglas Covidi ravil. Minu arust käis ravi organiseeritult ja läbimõeldult.
- Aitäh arstidele ja kogu personalile. Väga positiivne ja tähelepanelik suhtumine patsientidesse.

Esitati ka kommentaare häirivate asjaolude kohta, mis mõjutavad patsiendi enesetunnet ja mida saab kliinikutes kohapeal lahendada. Häirivatena märgiti järgmisi

asjaolusid: õhupuudus palatis, ebamugav voodi, varahommikune koristamismüra, häirenupu liiga vali hääli öösel, takistused ratastooliga liikumisel, rikkis televiisor, üksluine menüü, arstiga suhtlemise aja vähesus, probleemid personaliga suhtlemisel, vähene info haigla sisekorrast. Küsimustiku viimane küsimus „Ja kokku-

Enim tõusis patsientide rahulolu haiglaravil viibides operatsioonidega seotud selgituste osas

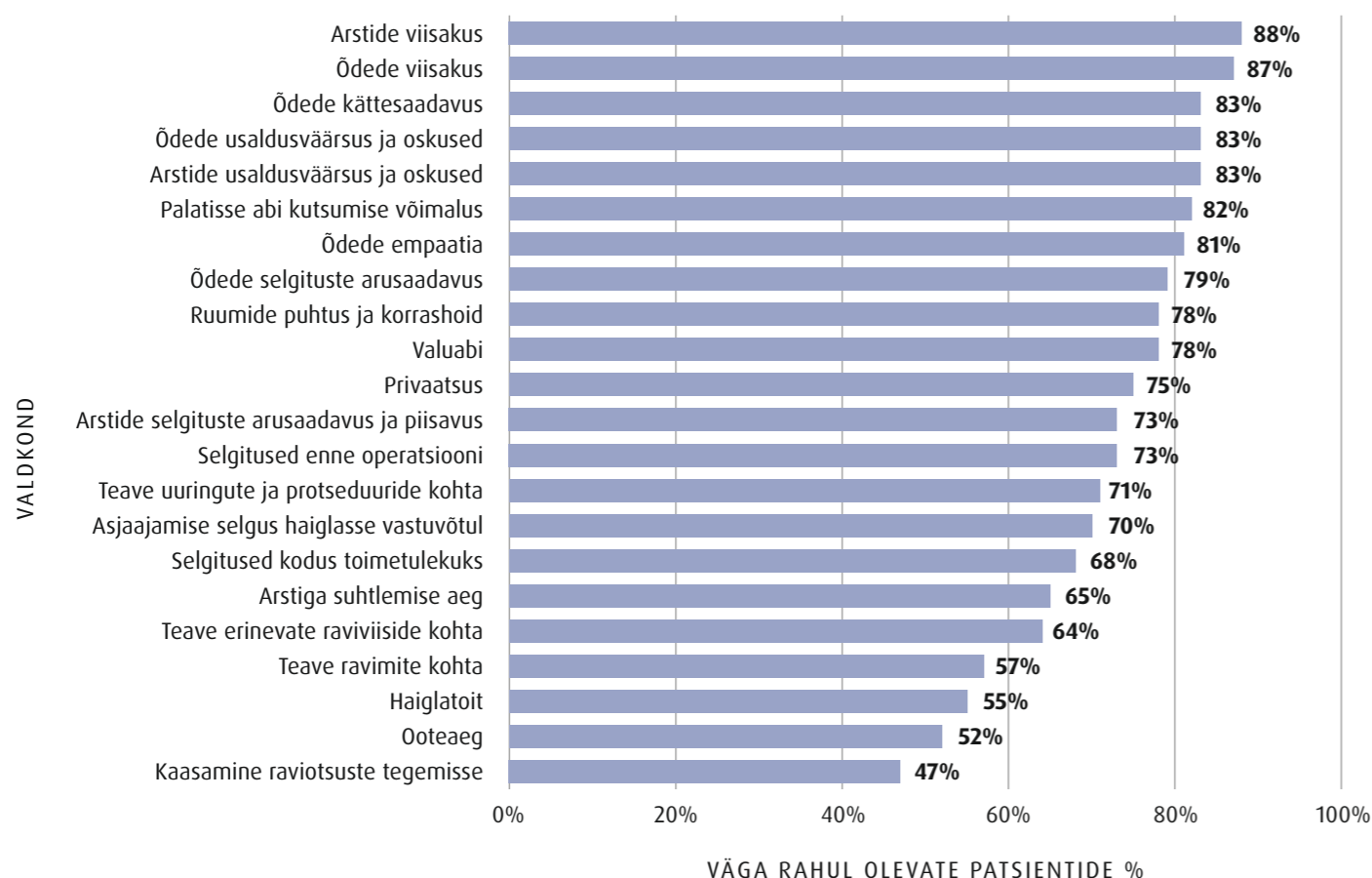
võtteks, kuidas Te hindate oma haiglaravil oleku kogemust“ palus patsientidel hinnata saadud kogemust. Käesolevas küsitluses osalenud patsientidest 63% hindas oma haiglaravil oleku kogemust väga heaks.

Patsientide tagasiside analüüs jätkub kliinikute lõikes ja iga kliinik töötab välja vajalike parendustegevuste kava, et vastata paremini oma patsientide ootustele ja parandada patsiendikogemust haiglaravil viibimisel. Kuna patsientide tagasiside on sisendiks parendustegevuste planeerimisel, siis pälvidvad enim tähelepanu need tegurid, kus patsientide ootused on üldise rahuloluga tugevalt seotud – selgitused koduseks toimetulekuks pärast haiglaravi, teave erinevate raviviiside ja -võimaluste kohta, teave ravimite ja nende kõrvaltoimete kohta.

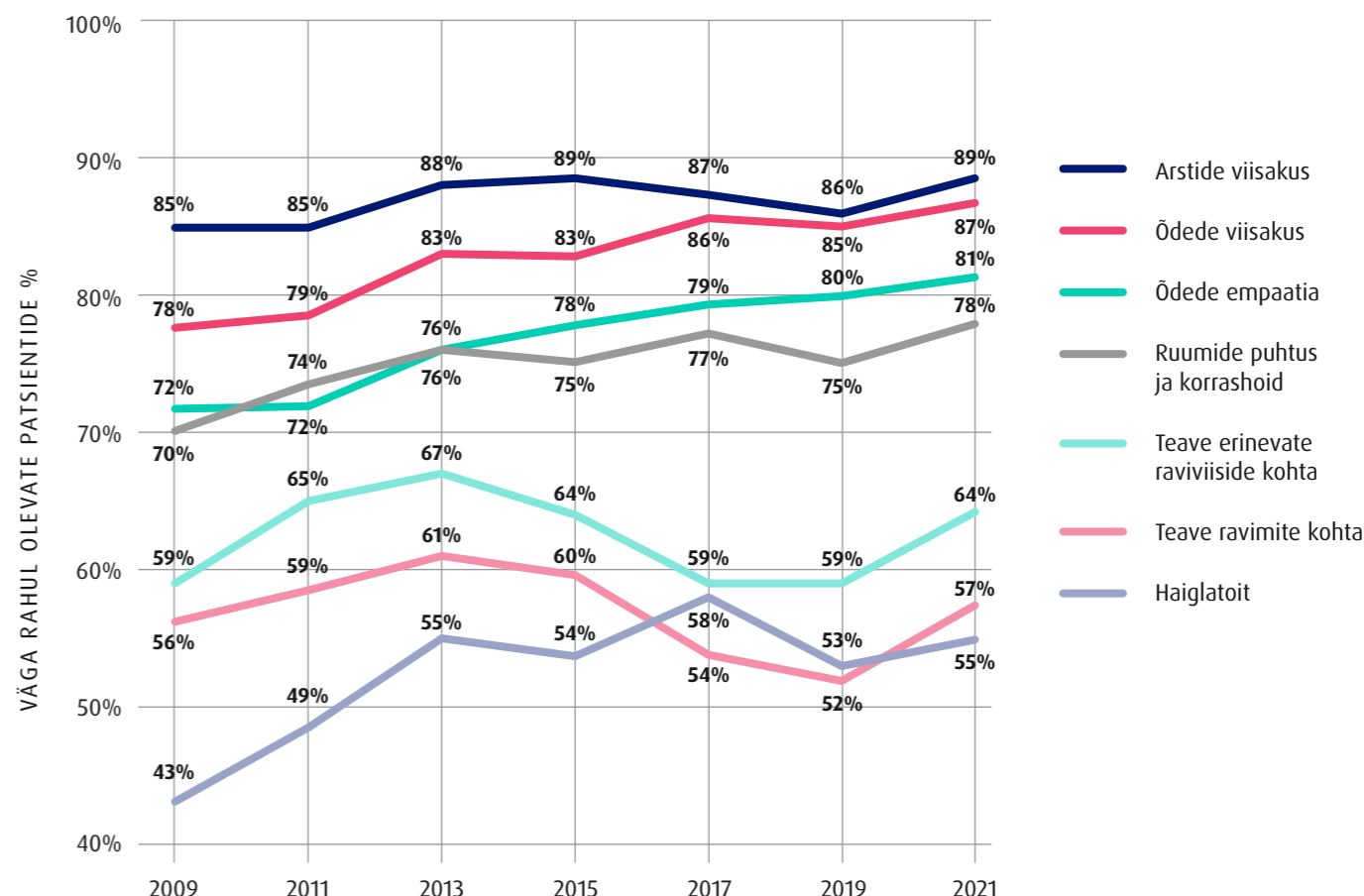
Kliinikumile on oluline, et patsiendid saaksid nii parima võimaliku ravi kui ka tunneksid end samal ajal haiglaravil viibides hästi. Oleme tänulikud patsientidele, kes meiega keerulisel ajal oma haiglaravi kogemust jagasid, katsetades ka uusi elektroonilisi vastamise viise.

VAIKE SOODLA
Analüüsi- ja kvaliteediteenistus

Rahulolu haiglaravi erinevate valdkondadega 2021. aastal

Patsientide rahulolu muutus erinevate valdkondadega aastatel 2019–2021

TÄNUAVALDUSI

August 2021, analaüüsi- ja kvaliteediteenistus

Tahan tänada klienditeenindajat **Helve Rauda** väga täpse ja hooliva teeninduse eest. Pr Helve võttis vaevaks ja uuris, millise arsti poole pöörduda ja millal saaks seda teha. Soovin talle jätkuvat pikka meelt ja tugevat tervist! Tartu Ülikooli Kliinikumi arstide ja teenindava personaliga olen alati väga rahul, sest seal töötavad ikka tõelised oma ala väga hästi tundvad inimesed!

August 2021, hematoloogia-onkoloogia kliinik / anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik

Täna osakonna kõiki töötajaid – õdesid, hooldajaid, põetajaid. Eriti tänan kirurge **dr Taavi Põdramägi** ja **dr Margus Kivisilda** minu eduka paranemise eest operatsioonist taastumisel. Täna ka 1. intensiivravi osakonna töötajaid. Te olete kõik väga imelised inimesed!

August 2021, naistekliinik

Soovin südamest tänada **dr Liis Kriisat**. Kartsin väga ja pisarad voolasid, kui uksest sisse astusin. Doktor rahustas mind täielikult maha ja protseduuri ajal selgitas kõike, mida ta teeb, juhtis mu tähelepanu hirmult ära ja vestles minuga väga rahulikult ja sõbralikult. Tõesti väga professionaalne ja südamluk suhtumine nii patsienti ja ka oma töösse.

August 2021, anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik / kirurgiikliinik

Meie lapsega juhtus õnnetus kardivõistluse ajal. Laps toodi kiirabiga Tartu Ülikooli Kliinikumi. Ma tänan kõiki töötajaid, kes meiega sel raskel ajal tegelesid: kiirabi-töötajad, EMO õed ja arst ning hiljem lastekirurgia abistavad õed. Ma kahjuks ei tea nende imeliste inimeste nimesid, aga olen äärmiselt tänulik, et nad teevad seda tööd ja abistavad meid kõiki. Aitäh teile!

August 2021, lastekliinik

Soovin tänada meie raviarsti **dr Eda Tamme** tema tähelepanelikkuse, põhjalikkuse, pühenduvuse, hoolimise ja professionaalsuse eest! Samuti suured tänud osakonna intensiivpalati lasteõde **Natalja Potapovale** ja lasteõde **Jelena Rokkale**,

tänu kelle hoolitsusele, rahulikkusele ja toetusele, oli nii lapsel kui minul emana kergem see raske haigusperiood üle elada. Aitäh südamest!

August 2021, spordimeditsiini ja taastusravi kliinik

Lugupeetud **Angelika Lall!** Tahan avaldada Teile ning Teie poolt juhitud osakonnale tunnustust ja tänu! Sain oma ema täpselt õigel ajal õigesse kohta. Ta oli ise ka väga tänulik, kui sai tunda teie kollektiivi professionaalset hoolitsust. Tahan tänada teie personali väga inimliku ja mõistva suhtumise eest. Nägin ka kõrvalt nende tegemisi. Suhtumine patsienti oli lugupidav, kannatlik ja nende soovide toetav. Ka suhtlemine omastega oli väga empaatiline. Selline vaikselt toetatud Inimese maise teekonna lõpp võiks olla paljudel juhtudel esmavalik. Täna!

August 2021, naistekliinik / toitlustusteenistus

Soovin südamest tänada naistekliiniku ja günekoloogiaosakonna töötajaid, kelle pühendumus, oskuslikkus, empaatia ja heasoovlikkus tegid olemise turvaliseks, hubaseks ja koduseks. Küllastasin naistekliinikus valvearsti **dr Pille Vaasi**, kes koos oma meeskonnaga operatiivselt andis abi, nõustas ja suunas operatsioonile. Viibisin haiglaravil günekoloogiaosakonnas. Mind opereeris **dr Katrin Täär**. Imeline inimene, pädev spetsialist, pühendunud ja põhjalik. Lisaks tunnustust ja kummardus **dr Pille Soplepmannile**, osakonna õedele ja teistele töötajatele – suurepärase meeskond! Lisan veel, et toidud olid maitsvad ja mitmekesised. Aitäh Teile! Olge terved!

Juuli 2021, nahahaiguste kliinik

Täna kõiki osakonna töötajaid tähelepanu ja hea ravi eest. Minu tänu kokkadele, kes valmistavad väga maitsvaid toite ja mitmekülgse menüü eest. Eriti hoolitsevad on õde **Kristyna Harkmann** ja õde **Ljubov Krjakvina**. Tervist teile ja teie peredele. Edu töös!

Juuli 2021, närvikliinik

Avaldame suurimat tänu raviarstidele **dr Riina Vibole** ja **dr Karl Jõgile**, kõigile õdedele, põetajatele ja hooldajatele.

Inimlik, soe, hoolitsev ja toetav suhtumine väga eakasse patsienti kogu personali poolt, mida sel perioodil kohtasime, ei ole alati iseenesestmõistetav. Ära märkimist väärib kindlasti doktorite pühendunud tegevus ja igati meeldiv suhtumine vanahärrasse ning tema pereliikmetesse. Loodame väga, et kõik nimetatud osakonna töötajad teadvustavad ise, kui suure panuse nad sellise sooja hoiakuga tegelikult patsientidele tema paranemise teekonnal annavad.

Juuli 2021, spordimeditsiini ja taastusravi kliinik

Sooviksin väga tänada füsioterapeut **Mihkel Luike** väga professionaalse, abivalmi, patsiendisõbraliku ja ennast-salgava töö eest.

Juuli 2021, anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik / traumatoloogia ja ortopeedia kliinik

Lubage tänada EMO kollektiivi ja personaalselt **dr Anu Alandit** "hea une" ja **dr Alo Rulli** meisterliku kirurgilise tegevuse eest! Patsiendina tundsin asjalikku hoolivust, pädevust ja ligimesearmastust. Aitäh!

Juuli 2021, sisekliinik

Sooviksin kiita L-korpuse töötajaid. Kiidan õde **Marilyn Niilust** ja põetaja **Lillian Männastet**. Ei ole näinud paremaid õdesid, kes oma patsiente nii hästi kohtlevad, hoiavad ja hoolitsevad ning seda isegi öösel. Kõik nende patsiendid on alati puhtad ja õnnelikud.

Juuli 2021, stomatoloogia kliinik

Olen palju aastaid kasutanud **dr Karin Keerniku** teenuseid. Ta on arst, kes on väga heade töötulemustega, alati sõbralik, rahulik ja kõrge käitumiskultuuriga. Olen ka küsitlenud dr Keerniku vastuvõttudel käies tema teisi patsiente. Vastus on ühene – väga hooliv ja tark arst.

Juuli 2021, südamekliinik

Südamluk siiras tänu osakonna kollektiivile. Teete kõik, et patsient end meeldivalt tunneks ja rohkemgi veel. Jõudu ja jaksu!